Betänkande ShUB 43/2018 rd– RP 278/2018 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Keva

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Keva (RP 278/2018 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till ekonomiutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- ekonomiutskottet EkUU 67/2018 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd Marja Isomäki, finansministeriet
- avdelningschef Kaisa Forsström, Finansinspektionen
- biträdande direktör Arttu Juuti, Konkurrens- och konsumentverket
- direktör för juridiska ärenden Karoliina Kiuru, Keva
- arbetsmarknadsjurist Jouko Hämäläinen, KT Kommunarbetsgivarna.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- social- och hälsovårdsministeriet
- Finlands näringsliv rf
- Finanssiala ry
- Hyvinvointiala HALI ry
- Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf
- Julkisen alan unioni JAU ry
- Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om Keva ändras. Till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken Keva som en del av sitt strategiska beslutsfattande och sin riskhantering ska genomföra en riskbedömning. I riskbedömningen ska Keva bedöma hur de väsentliga riskerna inverkar på Kevas

verksamhet samt vilka åtgärder som är motiverade för hanteringen av de risker som framkommit vid bedömningen. Riskbedömningen ska göras regelbundet och den ska uppdateras utan dröjsmål, om riskerna har förändrats väsentligt.

Till lagen ska också fogas en bestämmelse om Kevas åtgärder för att minska risken för arbetsoförmåga. Åtgärderna för att minska risken för arbetsoförmåga ska åläggas Keva också i fråga om de statliga arbetsgivarna. Uppgifterna anknyter till åtgärder för att utveckla arbetet och arbetsplatserna för personer som är försäkrade i Keva och till åtgärder som stöder arbetsförmågan hos anställda inom den offentliga sektorn.

För tillsynen över tjänsterna ska Keva på det sätt som finansministeriet bestämmer rapportera om tjänsternas innehåll och kostnader till finansministeriet inom ramen för finansministeriets tillsyn över Keva.

Lagen avses träda i kraft våren 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Kevas verksamhet och riskhantering

Lagen föreslås bli kompletterad med en ny bestämmelse om skyldighet för Keva att genomföra en riskbedömning. Pensionsanstalten ska enligt förslaget regelbundet göra en riskbedömning som ett led i den strategiska planeringen och styrningen av verksamheten och uppdatera riskbedömningen när riskerna förändras väsentligt. Syftet är att den ska betjäna Kevas styrelse och ledning i ledningen av pensionsanstalten. Bedömningen ska komplettera den nuvarande regleringen i fråga om risker och fungera som en sammanställning av pensionsanstaltens riskanalyser. Bedömningen ska ge en helhetsbild av de risker som pensionsanstalten utsätts för eller kan utsättas för i framtiden. Riskbedömningen ska beaktas i pensionsanstaltens strategiska beslutsfattande och riskhanteringssystem samt när det utarbetas en placeringsplan för pensionsanstalten.

Ett sammandrag av riskbedömningen och de slutsatser som dragits av den ska ges in till finansministeriet och Finansinspektionen. Kevas finansieringssystem är baserat på medlemssamfundens gemensamma ansvar för Kevas alla utgifter, och dess pensionsfond är till sin karaktär en buffertfond. På grund av finansieringsmodellen har Keva i avvikelse från privata pensionsförsäkringsbolag inget kapitaltäckningskrav och förutsätts därför inte utarbeta en solvensbedömning. Social- och hälsovårdsutskottet anser att den föreslagna 25 a § är ändamålsenlig.

Åtgärder som ska minska risken för arbetsoförmåga

Enligt förslaget ska det till Kevas lagstadgade uppgifter fogas uppgifter som syftar till att minska risken för arbetsoförmåga. Keva erbjuder också i fortsättningen sina medlemssamfund och kyrkans organisationer tjänster för utveckling av det hälsofrämjande ledarskapet och processerna för stöd för arbetsförmågan samt för hantering av kostnaderna för arbetsoförmåga. Dessutom ska Keva börja erbjuda motsvarande tjänster till statliga arbetsgivare och staten ska betala ersättning för dessa kostnader till Keva. Enligt propositionsmotiven är syftet med lagändringen inte att änd-

ra på Kevas nuvarande tjänsteutbud, och lagändringen innebär inte heller ökade kostnader för skötseln av pensionsskyddet för Kevas medlemssamfund och evangelisk-lutherska kyrkan.

Utskottet konstaterar att med tanke på en hållbar finansiering av pensionsskyddet är det viktigt att arbetsförmågan upprätthålls och att risken för arbetsoförmåga förebyggs. Syftet med dessa åtgärder är att minska risken för arbetsoförmåga bland arbetstagare. År 2017 betalade Keva invalidpension till cirka 40 000 pensionstagare bara inom kommunsektorn. Inom kommunsektorn betalades invalidpensioner för sammanlagt cirka 416 miljoner euro, vilket motsvarar cirka 8,3 procent av pensionsutgifterna inom pensionssystemet för Kevas medlemssamfund. Det totala beloppet på Kevas finansiering av utvecklingen av arbetslivet är enligt erhållen utredning förhållandevis lågt, exempelvis förra året cirka 400 000 euro.

Om arbetsförmågan upprätthålls effektivt påverkar detta även den genomsnittliga pensionsåldern då antalet invalidpensioner minskar. I de projekt för att minska risken för arbetsoförmåga som finansieras av Keva är finansieringstagarens självfinansieringsandel hälften av kostnaderna. Åtgärder som förebygger risken för arbetsoförmåga sänker kostnaderna för pensionssystemet och stöder också principerna och målen om längre arbetskarriärer.

Utskottet konstaterar att Keva årligen överlämnar en berättelse till finansministeriet om de åtgärder som ska minska risken för arbetsoförmåga och om utvecklingen av det hälsofrämjande ledarskapet. Utskottet ser det som viktigt att resultaten av verksamheten gagnar fler än en arbetsgemenskap inom den offentliga sektorn. Utskottet omfattar den ståndpunkt som framförs i propositionsmotiven att lagändringen skapar klarhet i Kevas roll i fråga om arbetsfördelningen mellan de lagstadgade aktörerna.

Bättre reglering

I sitt utlåtande om propositionen fäster ekonomiutskottet uppmärksamhet vid att tillsynen av Keva är delad mellan finansministeriet och Finansinspektionen och ser det som viktigt att det bereds lagstiftning för att ordna tillsynen på så sätt att det övergripande ansvaret och befogenheterna koncentreras till Finansinspektionen i syfte att se till att tillsynen är täckande och effektiv. Ekonomiutskottet fäster också uppmärksamhet vid vissa brister i Kevas förvaltning och uppgifter och utvecklingsbehov som tillsynsmyndigheten fört fram.

Finansministeriets och Finansinspektionens tillsynsuppdragi fråga om Keva och behörighetsfördelningen i anslutning till tillsynsuppdraget ändras inte i detta sammanhang. Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att ekonomiutskottets synpunkter bör övervägas med omsorg inom statsrådets lagberedning. En arbetsgrupp som utrett de separata pensionssystemen har nyligen publicerat sin rapport. Enligt rapporten är det möjligt och ändamålsenligt att förena pensionssystemen med vissa förbehåll (STM muistioita ja raportteja 2019:15). Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att vid bedömningen av behovet av att reformera pensionssystemen finns det skäl att granska utvecklingen av lagstiftningen om Keva som en helhet om man går in för att bevara de separata pensionssystemen.

Utskottet vill påpeka att genom detta lagförslag ges Keva i verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan och förebyggande av risken för arbetsoförmåga samma möjlighet som privata

pensionsförsäkringsbolag. Utskottet förutsätter att det ovan nämnda utredningsarbetet utförs med sikte på att förenhetliga regleringen av denna verksamhet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 278/2018 rd utan ändringar.

Helsingfors 14.3.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Martti Talja cent
ersättare Mia Laiho saml
ersättare Hanna-Leena Mattila cent.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.